

Пуковник Драгосав Лацковић, начелник Управе за обавезе одбране

Војска

не затвара врата

Професионализација је успела јер је Војска попуњена више од 90 одсто. Обавезног служења војног рока нема, а Влада доноси уредбу о добровољном служењу. Активна резерва замишљена је тако да одговори ситуацији. План одбране Републике Србије биће завршен до половине 2011. године.

Управа за обавезе одбране Сектора за људске ресурсе Министарства одбране представља систем чији рад у доброј мери остаје скривен од очију јавности. Ипак, тај посао је, може се слободно рећи, од националног значаја, јер је Управа носилац две међу неколико кључних функција Министарства – војне обавезе и планирања одбране, а извршилац треће – мобилизације. Уколико било која од три наведене функције не буде испуњена, одбрана земље могла би да буде угрожена.

Крај 2010. године обележило је доношење Одлуке о обустави обавезе служења војног рока у Народној

скупштини Републике Србије и *Измена и допуна закона о војној, радној и материјалној обавези*, којима су операционализовани елементи Одлуке. О суштинским и актуелним питањима из домена рада Управе за обавезе одбране разговарали смо с начелником пуковником Драгосавом Лацковићем.

■ *Господине пуковниче, с којим изазовима сће се сусрели пре годину дана, када сће сћали на чело Управе за обавезе одбране?*

– Одмах после пријема дужности сусрео сам се с проблемом реорганизације војнотериторијалних органа приликом расформирања војних

округа и образовања пет регионалних центара – Нови Сад, Београд, Ваљево, Крагујевац и Ниш, с комплетном новом инфраструктуром и кадром. За 167 општина тада смо формирали 59 локалних центара Министарства одбране, што је, на неки начин, представљало револуцију у организацији територијалних органа. Успоставили смо сасвим нови, ефикаснији вид организације, на три нивоа.

На врху је Управа за обавезе одбране, на средњем нивоу су регионални центри, којима је потчињено поменутих 59 центара. Треба поменути да је наша управа тада значајно допринела смањењу бројног стања службеника Министарства одбране будући да је са око 1.100 људи бројно стање svela на око 730, а истовремено на себе примила функције планирања одбране и радне и материјалне обавезе које је до тада извршавала Управа за ванредне ситуације, с око 370 државних службеника.

■ *Да ли њо значи да више не постоји потреба за организацијом по војним одсецима, коју смо имали у локалним самоуправама?*

– Потреба за сличним обликом организације заиста постоји. Законом је дефинисано да се матична евиденција води на нивоу општина по месту пребивалишта. Ми смо у обавези да омогућимо да грађани права и обавезе регулишу у месту пребивалишта. Имајући у виду да у свим општинама немамо центре Министарства одбране, у тим локалним самоуправама функције обезбеђујемо формирањем канцеларија, у које наши службеници, у зависности од потребе, одлазе свакодневно или периодично.

■ *Ваша управа има кључну улогу у процесу професионализације. Како шече њај процес?*

– У фебруару прошле године, узет је чврст став у погледу захтева и рокова за окончање процеса професионализације. Не можемо рећи да

током тог посла није било проблема, али чињеница да смо крајем прошле године дошли до два значајна резултата указује да смо постигли циљ. Пупуна Војске Србије професионалним војницима је виша од 90 одсто.

Ми смо током 2010. године, како се повећавао број професионалаца у јединицама, за сваки наредни упутни рок сукцесивно смањивали број регрута које смо позивали на служење. Измене законских одредаба које је донела Скупштина природна су и неминовна последица тог процеса. Обавеза служења војске не постоји, али створили смо законске претпоставке да они који желе, могу да служе војни рок под оружјем.

■ *Било је говора о разним категоријама и могућностима за младих који ће добровољно ићи у војску.*

– Поред младих, добровољно ће у војску моћи и девојке! Истовремено, препознали смо и потребу да се то право омогући и категорији младих који су већ регулисали војни рок цивилном службом. Оно што је избило у први план као корист од добровољног служења војног рока јесте могућност каснијег запослења у својству професионалног војника. Наравно, одслужен војни рок остаће услов за запослење у полицији и још неким државним институцијама, као и за добијање дозвола за наоружање или запослење у агенцијама за физичко-техничко обезбеђење.

Добровољцима ће за време боравка у јединицама бити исплаћивана и новчана накнада у износу који одреди министар одбране. Наша почетна опредељења су да накнада износи половину основице плате професионалног војника, што је око 11.000 динара, а разматрају се и практична решења да им за тих шест месеци буде уписан и радни стаж. У магазину *Одбрана* објављујемо јавни позив свима који желе добровољно да служе војни рок, са свим потребним упутствима.

Мада, ми већ сада, и без позива, имамо око 300 заинтересованих кан-

дидата, који само чекају да буду регрутовани. Остаје да се види како ћемо помирити њихове жеље за служењем у одређеној јединици, роду или специјалности с оним што Војсци реално треба. Вероватно је да неће свима моћи да се изађе у сусрет, јер жеље морају да буду усклађене са потребама Војске Србије, али и са реалним способностима сваког појединца. На регрутним комисијама територијалних органа је захтеван задатак да све то и ускладе.

■ *Један од аргумената процена професионализације Војске јесте да би она могла изгубити додир с народом. Како њо коментаришете?*

– Не мислим да се кида таква веза, јер Војска није затворила врата грађанима. Уосталом, та веза је историјски и културолошки сувише јака да би се покидала. Сви који осете патриотску жељу да на тај начин служе домовини, моћи ће и да је испуне. Чак смо и онима који су војни рок регулисали цивилном службом омогућили да промене став и обуку униформу добровољно, ако то препознају као интерес.

■ *Питање активне резерве и даље је у извесној мери неизвесност?*

– Прво треба разумети да је у доктринарним документима који су раније донети дефинисана трокомпонентност Војске и по намени и по организацији, тако да се она састоји из професионалног састава, активне и пасивне резерве. Активну резерву чине припадници резервног састава који, под прописаним условима, закључе уговор о ангажовању за пупу јединица, команди и установа и то до пуне формације. Дакле, активна резерва неће бити „прекобројна“ и неће повећавати укупно бројно стање Војске Србије.

Они који закључе уговор имаће обавезу да до 45 дана годишње проведу у јединици на обуци и кондиционирању, те да у случају потребе, по позиву, буду ангажовани на одређе-

ним задацима. Уколико припадници активне резерве буду желели да иду у мировне мисије, о томе ће потписивати посебан анекс уговора.

Током трајања уговора, сви они добијаће одређени месечни „паушал“ као накнаду за статус активног резервисте и обавезни боравак у јединици током године. За свако ангажовање, по било ком основу, њима би била призната сва права по чину и положају, а имали би и одговарајућу плату и надокнаде као и професионални припадници. Одредбе закона предвиђају и адекватну заштиту права из радног односа лица у активној резерви код сталних послодаваца, али и заштиту и подстицање послодаваца да омогуће запосленима ангажовање у активној резерви. Уредба

о активној резерви већ је спремна за Владу, чиме ће сва та питања бити и нормативно-правно дефинисана.

■ *Рекли сће да ће и послодавци бити заштићени?*

– Суштина јесте да припадник активног резерве буде увек доступан, односно да га командант јединице може позвати у случају било које хитне ситуације. Генералштаб Војске Србије дефинисаће и уговор који ће се потписивати и са послодавцима, а он ће садржати елементе којима их држава штити од губитака који би потенцијално могли да настану услед одсуства радника.

Подзаконска акта јасно ће дефинисати поменута питања, па ће, пре ступања у активну резерву, сва лица

моћи да сагледају и предности и потенцијалне недостатке таквог статуса. Наравно, неће само запослена лица ступати у активну резерву, него и они који немају посао. У том случају склапаће уговор с Националном службом за запошљавање.

■ *Шта је с пасивном резервом?*

– Војна обавеза и даље постоји, иако не постоји обавеза служења војног рока. Свако пунолетно лице мора бити уведено у војну евиденцију и добити ратни распоред. Пасивна резерва функционисаће као што је функционисала и до сада. Лица која су служила војни рок распоређиваће се у ратне јединице на територијалном принципу, а они који то нису учинили, пре ангажовања у ратим јединицама слаће се на убрзану обуку. У овом тренутку за тако нешто нема потребе јер у војној евиденцији имамо више од 1.700.000 људи који су завршили војну обуку. Пасивна резерва могла би бити ангажована и за пружање помоћи становништву и за спасавање материјалних добара у случају природних катастрофа и сличних несрећа. За ову намену може се ангажовати и више од 90.000 лица која су војну обавезу регулисала у цивилној служби.

■ *Недавно је први пут Скупштини Републике Србије упућен извештај о стању припрема за одбрану.*

– Извештај који садржи тачан и јасан опис активности и стања свих елемената система одбране први пут је након дужег времена упућен парламенту, који би требало да сагледа детаље и изјасни се о њему. Мало дуже од уобичајене трајала је процедура која се односила на тај документ, будући да извештај садржи и строго поверљиве податке који искључују јавност, односно скупштинску дебатту. Такви документи ће од сада сваке године бити упућивани највишем законодавном телу државе. ■

Александар ПЕТРОВИЋ
Снимео Горан СТАНКОВИЋ

ПЛАНИРАЊЕ ОДБРАНЕ

Одбрана Србије заснива се на примени концепта „тоталне одбране“, интерним ангажовањем субјеката и свих потенцијала одбране. То значи да се спремност за одбрану огледа у мерама и активностима сваког субјекта одбране, почев од Војске Србије, државних институција и привредних друштава, па до локалних самоуправа. Један део припрема за одбрану јесте израда Плана одбране Републике Србије. Законом о одбрани битно је промењен концепт планирања одбране који је раније био централизован, а сада је децентрализован, и у коме до изражаја долази спремност сваког субјекта за израду плана из његове надлежности.

Дакле, сваки субјект израђује сопствени план који се шаље Управи за обавезе одбране, која има задатак да координира и обједини све активности и елементе Плана у складну целину. Тај документ треба да буде завршен до половине године.

Далеко смо одмакли у изради докумената из наше надлежности, а при крају смо и прикупљања података о субјектима одбране потребних за балансирање потреба и могућности, што је задатак Сектора за материјалне ресурсе. Имајући у виду број субјеката и обим обавеза, у овом процесу има и одређених проблема који су последица непознавања прописа, стручне неспособности и неодговорности лица одговорних за планирање одбране у делу субјеката система одбране.